

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Корнійчук Валерія Олегівна, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Навчально-наукового інституту соціально-гуманітарного менеджменту Національного університету «Острозька академія»

Науковий керівник: **Недзведовська Ольга Євгеніївна**, викладач кафедри педагогіки та методики початкового навчання Навчально-наукового інституту соціально-гуманітарного менеджменту Національного університету «Острозька академія»

Ключові слова: цифровізація освіти, комунікативна компетентність, початкова школа, онлайн-застосунки, цифрові технології, мовленнєвий розвиток, освітнє середовище.

Сучасна система освіти зазнає глибоких трансформацій під впливом цифрових технологій. Особливо відчутні ці зміни в початковій школі, де закладаються основи ключових компетентностей, серед яких важливе місце посідає комунікативна. Формування комунікативної компетентності є не лише освітнім пріоритетом, а й необхідною умовою соціалізації дитини в інформаційному суспільстві. З огляду на це, актуальним є дослідження впливу цифровізації освітнього процесу на формування комунікативної компетентності молодших школярів.

Формування комунікативної компетентності в початковій школі є одним з найважливіших напрямів особистісного розвитку дитини. Ця компетентність передбачає здатність ефективно взаємодіяти з іншими людьми, чітко й логічно висловлювати власні думки, уважно слухати, розуміти співрозмовника та відповідно реагувати. У молодшому

шкільному віці ці навички закладаються у процесі щоденної мовленнєвої практики: через бесіди, діалоги, ігрові ситуації, групові завдання. Значною мірою цьому сприяють також сучасні цифрові засоби, які інтегруються у навчальний процес.

Сама цифровізація освіти сьогодні розглядається як виклик, і як потужний ресурс. Вона трансформує традиційне уявлення про навчання, створюючи нові можливості для взаємодії учасників освітнього процесу. Інтерактивні дошки, онлайн-платформи, навчальні застосунки – усе це стимулює активну участь дітей у навчанні, заохочує до комунікації та створює середовище, в якому формується не лише мовлення, а й мислення.

Онлайн-застосунки стають важливим інструментом формування комунікативної компетентності. Наприклад, використання Google Classroom дозволяє організувати обговорення важливих для дітей тем. Учитель може поставити запитання, як-от: *«Що ти думаєш про героїв українських казок?»*, а учні коментують, дискутують, вчать аргументовано висловлювати свою думку. Інший приклад – платформа Padlet, де школярі публікують враження від прочитаного, пишуть репліки від імені персонажів, що стимулює мовленнєву творчість і розвиває навички віртуальної взаємодії.

Застосунок LearningApps дає можливість створювати вправи, що імітують реальне мовленнєве середовище, наприклад, вправу «Склади діалог». Учні не лише обирають правильну послідовність реплік, а й усвідомлюють логіку спілкування. На платформі Zoom зручно проводити рольові ігри. У грі «У супермаркеті» діти вчать вести діалог між продавцем і покупцем, застосовують мовленнєві конструкції, формули ввічливості та розвивають соціальні навички.

Платформа Kahoot, окрім ігрового змагання, часто стає поштовхом до подальшого обговорення. Після вікторини про пори року діти

обговорюють, яка пора року їм найбільше подобається і чому, формулюючи зв'язні висловлювання.

У такому цифровому середовищі змінюється й роль учителя. Тепер він виступає не лише як джерело знань, а як фасилітатор, модератор, натхненник взаємодії. Учитель організовує простір для безпечного та продуктивного онлайн-спілкування, навчає правил етикету в мережі, формує культуру цифрової комунікації.

Важливою умовою ефективного використання цифрових технологій у навчанні є методична продуманість. Інтерактивні уроки, робота в парах у Zoom, створення цифрових проєктів у Canva чи PowerPoint, використання відео й аудіоматеріалів – усе це сприяє поглибленню мовленнєвої практики. Методика має враховувати вікові особливості, індивідуальний темп роботи та психолого-педагогічні особливості учнів.

Проте цифровізація освіти має і свої виклики. Надмірне навантаження, зниження кількості живого спілкування, залежність від технічних засобів – усе це вимагає обережного підходу. Тому сучасний учитель має дбати про гармонійне поєднання традиційного й цифрового навчання, розвивати в учнів критичне мислення, навички усвідомленого споживання інформації та підтримувати емоційно безпечне середовище для навчання й спілкування.

Підсумовуючи зауважимо, що цифровізація освіти створює нові умови для формування комунікативної компетентності молодших школярів. Правильне й обґрунтоване використання онлайн-застосунків сприяє розвитку мовленнєвих, соціальних та емоційних навичок учнів. Водночас цифрові технології не повинні витіснити живу комунікацію, а мають гармонійно поєднуватися з нею. Компетентність учителя, адаптація методик до цифрового середовища та педагогічна творчість є ключем до ефективного формування комунікативної компетентності в умовах цифрової трансформації освіти.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексії науковця. *Початкова школа*. 2019. №3. С. 3–9.
2. Державний стандарт початкової освіти. К.: МОН України, 2018.
3. Єрмакова З. І. Сучасний стан розвиненості комунікативної компетентності викладачів професійно-технічних навчальних. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2014. Вип. 4. С. 100-109. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2014_4_16. (дата звернення: 02.05.2025).
4. Савченко О. Я. Розвиток мовленнєвої діяльності молодших школярів. К.: Видавничий дім «Слово», 2018.
5. Keresz A.A., Andresen J. Digital tools for communication skills: A pedagogical review. *Journal of Educational Technology*. 2021. №4.

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО МИСЛЕННЯ І ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Костікова Олександра В'ячеславівна, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Науковий керівник: **Вишник Ольга Олександрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Ключові слова: здобувачі початкової освіти, підприємницьке мислення, фінансова грамотність, уроки технологічної освітньої галузі.